

המקנא פרק ראשון סוטה

ח.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ג מהל' סוטה הל' ג' סגן עשין ט'
 בז ב מיי פ"ג מהל' עמוד הלכה ד'
 בז ג מיי פ"ג מהל' כלי המקדש הל' א'
 בז ד מיי פ"ג מהל' ממסרי כפרה הל' ב'
 בז ה מיי פ"ג מהל' סוטה הלכה ג'
 בז ו מיי פ"ג מהל' סוטה לרעמ' הל' ו' פ"ג מהל' עבדים הל' ט'
 בז ז מיי פ"ג מהל' סוטה הלכה א'
 בז ח מיי פ"ג מהל' סגן עשין קכ'

תורה אור השלם

1. והעמיד הבקן את האשה לרעמ' וה' ופ"ג את ראש האשה ונתן על כפיה את מנחת הוקדון מנחת קפאת הוא ובד הבקן יקחו מי הקדוש המקדש וה' ופ"ג
 2. והעמיד הבקן המקדש את האשה וה' ופ"ג את פתח אהל מועד: ויקרא די יא
 3. והשביע אתה הבקן ואמר אל האשה אם לא שקב אש אהך ואם לא ששית שקמה תחת אשך והקדן מימין הקדוש המקדש וה' ופ"ג
- במדבר ה טז

מובן רש"י

מסייעין את העדים. קודם קבלת עדות ממקום למקום ומשלה לחדר, כשאלו להעיד אומרים להם לא נקבל כלן אלא וכן משם למקום אחד (סוה"דו"ק לב). שלא יא להם ג' בחבירתה. והאלו הם לה מנירה, אומרת עמה בך אם אשמה גם אתי (ד"ה ע"ג). חבילות חבילות. למיחו עליה ממשאף (ד"ה ע"ג) פסחים ע"ב. היישר להרהורא. שאלו ימנו הם עיניהם ויזולו לרעהו (סוה"דו"ק סה). פרק אחד. כלומר מעט ממנו לעזרה נכנס ואלו שלא היו יכולות פפני שהן מחוסרי כפרה עומדות בחולל שער נקוד שלא נתקדש ליה. מסכן אותו פרק אחד כשנסקל החיבת בגד ויתגר בה פרוחי בהונה. פ"ה פרוחי בהונה לא דוקא אלא נטק אותם על שהן מצויין בבוהה ויתר משאר בני אדם:

ששם משקין את הסוטה. בתוספתא (פ"ה) שנא' (מלכים א' ח) את אשר יתעב איש לרעהו ושאלו בן אלה להאלותו וזאל אלה לפני מנזך צבית הזה וכו' להרשיע רשע וצבתה בטנה ולהלדיק לדיק [לתת לו כדקדמו שנאמר ואם לא נטמאה האשה וטוהרה היא] ונקמה וזעורה וזע היא עומדת מצפניס והסכן עומד מצפון שנאמר והעמיד הכהן את האשה לפני ה' האשה לפני ה' ואין כהן לפני ה':

התם קיימא דמסקינן לה ומחתינן לה כדי לייגעה (ה) דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר בית דין מסייעין את העדים במקום למקום כדי שתטרף דעתן עליהן ויחזרו בהן: ששם משקין את הסוטה וכו': בשלמא סוטה דכתיב והעמיד הכהן את האשה לפני ה' מצורעין נמי דכתיב והעמיד הכהן המטוהר וגו' אלא יולדת מאי טעמא אילימא משום דאתין וקיימין אקורבניהו דתניא (ג) אין קרבנו של אדם קרב אלא אם כן עומד על גביו אי הכי זבין וזבות נמי ד"ה"נ (ו) ותנא חדא מינייהו נקט ת"ר (ז) אין משקין שתי סוטה כאחת כדי שלא יהא לבה גם בחבירתה רבי יהודה אומר לא מן השם הוא זה אלא 'אמר קרא אותה לבדה ות"ק הכתיב אותה ת"ק ר"ש היא (ח) דדריש טעם דקרא ומה טעם קאמר מה טעם אותה לבדה כדי שלא יהא לבה גם בחבירתה מאי בינייהו איכא בינייהו רותת ורותת מי משקין והא אין עושין מצות חבילות חבילות (ט) דתנן אין משקין שתי סוטה כאחת ואין מטוהרין שני מצורעין כאחת ואין רוצעין שני עבדים כאחת ואין עורפין שתי עגלות כאחת (י) לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות אמר אביי ואיתוימא רב כהנא לא קשיא (יא) כאן כבהן אחד רבנן בשני כהנים והכהן אוהו בבגדיה: תנו רבנן ופרע את ראש האשה אין לי אלא ראשה גופה מנין ת"ל האשה אם כן מה ת"ל ופרע את ראשה מלמד שהכהן סותר את שעררה: ר' יהודה אומר אם היה לבה וכו': (יב) למימרא דר' יהודה חייש להרהורא ורבנן לא חיישי והא איפכא שמעינן להו דתניא האיש מכסין אותו פרק אחד מלפניו והאשה שני פרקים אחד מלפניה ואחד מלאחריה מפני שכולה ערוה דכרי רבי יהודה וחכ"א דהאיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה אמר רבה הכא טעמא מאי שמא תצא מב"ד זכאית (יג) ויתגרו בה פרוחי כהונה התם הא מסתלקא וכי תימא אתי לאיגרווי באחרניית האמר (יד) רבא גמירי דאין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות אמר רבא דר' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן ל"ק אלא אמר רבא (טו) דר' יהודה אדר' יהודה ל"ק כדשנין דרבנן

שז ואל תעשה לאו מעיקר הוא כדאיתא פ' האשה רבה (יזמות ט):

האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה. תימה מאי קשיא דרבנן אדרבנן והא מפרש טעמא דפרק גמרא דהין (סנהדרין 97 ע"ב). משום דכתיב אותו בלא כסותו ואין אותו בלא כסותה א"כ למה היה לנו לנוולה מאחר שהכסוב אומר שלא לנוולה אם היינו מנוולין אותה א"כ לנו עוקרין הכסוב צדיים י"ל צין לר' יהודה צין לרבנן לדמות לא בלא אלא למעט על הכסות שלו הילכך לרבנן לא שמענו מה התורה מה דינה והרשות צד בית שלו לעשות כמה שיראו ובגמרא מפרש במאי פליגי להכי קשיא דרבנן אדרבנן כיון דלא חיישינן להרהורים היה לנו לנוולה משום יסור: אדרבנן כיון דלא חיישינן להרהורים היה לנו לנוולה משום יסור: קרא ואל תעשה לאו מעיקר הוא כדאיתא פ' האשה רבה (יזמות ט):

האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה. תימה מאי קשיא דרבנן אדרבנן והא מפרש טעמא דפרק גמרא דהין (סנהדרין 97 ע"ב). משום דכתיב אותו בלא כסותו ואין אותו בלא כסותה א"כ למה היה לנו לנוולה מאחר שהכסוב אומר שלא לנוולה אם היינו מנוולין אותה א"כ לנו עוקרין הכסוב צדיים י"ל צין לר' יהודה צין לרבנן לדמות לא בלא אלא למעט על הכסות שלו הילכך לרבנן לא שמענו מה התורה מה דינה והרשות צד בית שלו לעשות כמה שיראו ובגמרא מפרש במאי פליגי להכי קשיא דרבנן אדרבנן כיון דלא חיישינן להרהורים היה לנו לנוולה משום יסור: אדרבנן כיון דלא חיישינן להרהורים היה לנו לנוולה משום יסור: קרא ואל תעשה לאו מעיקר הוא כדאיתא פ' האשה רבה (יזמות ט):

הסס קיימא. בלשכת הגזית כדקאמרת שיימינו עליה צ"ד הגדול ולשכת הגזית צעורה הייתה בקדוש וחזיה בחול כדאמר ציומא פרק שני (דף כה): **ומחסינן לה.** מכל הר הצית לאחר שיימינו עליה: **כדי לייגעה.** ותדאג מן המיס

מסייעין היו את העדים. שמעדיס עדות נפשות וכשזדקדקין אותן היו מסייעין אותן מפניה לפניה ומלשכה ללשכה: לפני ה'. והוא הפתח שבו דרך כניסה ויציאה לכל זאי עורה: **אקורבניהו.** כשמקריבים את קרבן קייניה לטהרם כזכילת קדשים ומזוה על האדם שיעמוד וישמור על קרבנו ונפקא לן בספרי (מ) ומשמרו להקריב לי צמועדו (במדבר כה) ומי שיכול ליינס צעורה נכנס ואלו שלא היו יכולות מפני שהיו מחוסרות כפרה עומדות בחולל שער נקוד שלא נתקדש: זבין וזבות נמי. כשמקריבין (נ) קרבניהם הן ממסרי כפרה ואין יכולין ליינס: שלא יהא לבה גם בחבירתה. שמה האחת עומדת על צוריה ואינה מודה לומר טמאה אני וחבירתה שהיא טמאה רואה את זו שאינה מודה וסובלת את צושתה ולבה מתגבר עליה לעשות כמו זו ואינה מודה: לא מן הסס הוא זה. לא זהו הטעם שאמרת העיקר הנאמר דצבר: * אוסה. והשביע אותה הכהן: ר"ש יהיב טעמי לקראי צב"מ (דף קטו). דקא אמר לא תחבל בגד אלמנה (ס) צעריה נאמר ולא צעירה דטעם המקרא שאלס אתה ממשכנה ואתה חייב להחזיר לה ואתה נכנס שמרית ליעלו וערבית להחזירו משיחה שם רע צערינותיה: **מאי צייניהו.** צין רבי יהודה לרבי שמעון אי משום לבה גם זה ואי משום גזירת הכסוב: איכא צייניהו. אשה שאנו רואים כי שהיא רותמת מצימת המיס ואינה מודה למ"ד שלא יהא לבה גם זה זו אנו רואין שאין לבה גם זה ולמאן דלא דריש טעמא דקרא אלא גזירת הכסוב אין משקין עמה אחרת: ורופסה **מי משקין.** עמה אחרת נשי דאין לבה גם זה האיכא משום עשיית מצות חבילות כדתיבא כו': **חבילות חבילות.** שנראה כמי שהיו עליו למשאוי וממנה לפרק משאו: **ציהן אחד.** היו חבילות וכן לגבי עבדים **ציהן ציהן.** ציהן ציהן. על ידי שראו את זו וירומה מתגרה יכרם צנשים אחרות: **גמירי.** מסרות צדי מרצומי: **דרבנן אדרבנן.** לא קשיא. צממיה. דשנית רבי יהודה ולא חיישת לשנויי דרבנן:

הגהות הב"ח
 (א) תוס' ד"ה איכא אבר נקוד והיב' נמי אמר כפרת טרף וכו' ר' יהודה יו' שמעון וכו' לר' יהודה דלמך אותה:

גליון הש"ס

גב' אין משקין שתי סוטה. עין נדרים דף עג ע"א: שם בתוך בבזון אהרן. עין מג"ה סנהדרין ס"ק יא: שם ד"ה אדר"ה כ"ט ק"א. פסקים יח ע"א ממוות כד ע"א: רש"י ד"ה אותה והשביע אותה הבקן. נדרים דף עג ע"א איכא דהך בקן ציימא משום שאמר והשקת אותה לבה (ובקרא לא מביי אותה) ופי' ה"ן שם שני דכתיב והשקת מצפני ה' כי כאלו כמבי אותה וא"כ האל נמי צמח דלמחין אלא אמר קרא אותה היעו על ידי מפי' ה' דהשקת. אכל כד"ש שם וכן צ"ל המכונה בשם רש"י איכא משום שנאמר והשקת לבה והיינו מדכתיב נמפק ה' וא"כ י"ל דלמחין למר דקורא הש"ס זה כלשון אמר קרא אותה מש"ה פי' רש"י איכא דהיינו קרא והשביע אותה והו' האל ציימא איתא שנאמר והעמיד אותה הכהן והיינו ע"כ מדכתיב והעמידה צמפיק ה"ל הו' כאלו כמבי אותה וקשה אמאי נטה ממח' דמפושש צבתימא שנאמר והשקת ובציוי כתיב ג' ח"ה סוף הספר כלשונותיו והרמב"ם חבד דל"ל כדמכ"ס והקריב אותה. וא"כ י"ל דהרמב"ם ס"ל דצבתימא דהא דנקט אמר קרא אותה היינו קרא דהקריב אותה:

וירגרו בה פרוחי בהונה. תימה כיון דלאו חובה לאנשים לראותה יתלו סדין של צוך צינה לצין האנשים ויסתור שעריה כדאמר קרא ואי משום כהן המשקה אותה יהפוך פניו לזד אחר והכי מני בספרי צהדיא ופרע את ראש האשה סדין של צוך פורש צינו לצין העם כהן לפונה לאחוריו ופורעה כדי לקיים צה מצות פריעה ולרבי יהודה נמי נעשה כך וי"ל לר' יהודה אם היה פורסין סדין צינה לצין האנשים לא היה ניוול כל כך צפני הנשים כמו צלנשים שאין אשה צושה מפני מצותיה ולא יוסרו: **גמירי אין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות.** מקשי' מפרק אין דורשין (תגינה יא): דלמך ערוות צין צפניו צין שלא צפניו נפיש יכרייהו ולא קשיא מידי דהתם ה"פ מאחר שרעה הערוה פעם אחת שוב מהרהר אחריה לעולם אפי' שלא צפניה אכל מממת שרעה הנסקלת ערומה אינו מהרהר אחר אחרת: ואחר